

Nr 282.

Uppläst och godkänd i första kammaren den 23 september 1914.
» » » i andra kammaren den 23 september 1914.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående beräkning av bevil- ningarna för år 1915.

(Bevillningsutskottets betänkande nr 35.)

Till Konungen.

Vid behandlingen av Eders Kungl. Maj:ts till riksdagen avlåtna proposition angående statsverkets tillstånd och behov har i avseende å beräkningen av statsverkets inkomster för den tid, nästa statsreglering omfattar, eller år 1915 och intill dess ny statsreglering vidtager, riksdagen funnit de under rubriken A. Egentliga statsinkomster, I. Skatter, upptagna bevilningarna böra beräknas till 199,025,000 kronor, varjämte riksdagen beräknat överskottet å de under B. Inkomster av statens produktiva fonder, I. Statens affärsverksamhet, upptagna postmedlen till 4,000,000 kronor.

Av nämnda proposition angående statsverkets tillstånd och behov inhämtas, att vid beräkningen av statsverkets tillgångar för de behov,

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 14 saml. 96 häft. (Nr 282). 1

som vid statsregleringen innevarande riksdag borde fyllas, uppskattningen av den avkastning, som statens nuvarande inkomstkällor kunde antagas lämna år 1915, i huvudsak byggts på den utredning och de beräkningar, som legat till grund för den vid årets förra riksdag framlagda statsverkspropositionen. I sådant hänseende har också, på sätt framgår av statsrådsprotokollet över finansärenden den 14 maj 1914, varav utdrag åtföljt statsverkspropositionen, chefen för finansdepartementet åberopat den motivering, som enligt statsrådsprotokoll över finansärenden den 14 januari 1914 lämnats av dåvarande departementschefen.

Statskontoret har ock i underdånig skrivelse den 9 sistlidna april meddelat, att, sedan förslag till beräkning av statsverkets inkomster för 1915 lämnats i skrivelser den 11 och den 27 december 1913, vilka funnos bilagda statsverkspropositionen till förra riksdagen, några förhållanden icke inträffat av beskaffenhet att föranleda statskontoret att föreslå vidtagande av ändring i de uppgjorda beräkningarna.

Då i det följande statskontoret citeras, avses, där ej annat särskilt angives, vad statskontoret i vidkommande hänseende anfört i sina nyssberörda bägge skrivelser.

Vid behandlingen av detta ärende har riksdagen övertvägt, huruvida icke, med hänsyn till den i följd av krigsutbrottet i Europa inträdda krisperioden, åtskilliga inkomstitlar borde upptagas till lägre belopp än de av Kungl. Maj:t föreslagna. Då beträffande flertalet inkomstitlar något vägledande material icke står till buds för ens ett approximativt bedömande av den eventuella inkomstminskningens belopp, har riksdagen emellertid saknat en viktig förutsättning för uppgörande av förslag till en sådan ökning och därför ansett sig kunna vidtaga nedsättning endast av den beräknade inkomsten av inkomst- och förmögenhetsskatten, där föreliggande statistik möjliggjort en approximativ beräkning. Nämnda nedsättning kommer icke att nödvändiggöra någon ny eller ökad bevilning. Beträffande övriga inkomstitlar måste riksdagen inskränka sig till en allmän reservation i avseende å hållbarheten av de på normala förhållanden byggda beräkningarna. De ändringar, riksdagen beslutat i fråga om beräkningen av brännvinstillverkuingskatten och brännvinsförsäljningsmedlen, sakna samband med nu berörda förhållanden.

Med avseende å de särskilda bevilningarnas belopp får riksdagen anföra följande:

Inkomst- och förmögenhetsskatten. Om inkomst- och förmögenhetsskatten har statskontoret anfört, att denna bevilning, som år 1911 influtit med 32,859,588 kronor och år 1912 med 35,261,170 kronor, enligt från Kungl. Maj:ts befallningshavande inkomna uppgifter för inne-

varande år uttaxerats med 40,766,026 kronor 17 öre. Statskontoret har vidare yttrat: »Avkortningarna torde, att döma efter erfarenheten från åren 1911 och 1912, kunna beräknas uppgå till ungefär 500,000 kronor. Det belopp, som för riksstatsutgifternas bestridande kan påräknas, uppgår således till omkring 40,200,000 kronor. Med avseende härå anser statskontoret, att — ehuru man icke för framtiden torde få alltför mycket räkna med uppåtgående konjunkturer — man utan åsidosättande av nödig försiktighet kan i riksstaten för år 1915 upptaga inkomst- och förmögenhetsskatten med ett till 42,000,000 kronor förhöjt belopp.»

Till ovannämnda statsrådsprotokoll den 14 januari 1914 har dåvarande departementschefen, med godkännande av statskontorets förslag, yttrat, att han icke hade någon anledning föreslå ändring i statskontorets beräkning, allra helst som man hade stort skäl att hoppas, att de av sistlidna riksdag fastställda nya formulären för deklarationernas avgivande, vilka formulär skulle användas från och med innevarande år, skulle komma att effektivt bidra därtill, att åtskilliga slag av inkomst bleve riktigare och fullständigare taxerade än hittills, och att sålunda ifrågavarande skatt skulle giva en bättre avkastning.

Med angivna belopp, 42,000,000 kronor, har ock denna inkomstitel upptagits i Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag till riksstat för år 1915.

Riksdagens bevillningsutskott har enligt från statskontoret inhämtade upplysningar meddelat, att ifrågavarande skatt år 1913 debiterats med 40,786,536 kronor 24 öre och, efter avdrag för avkortningar och restitutioner, beräknats till 39,838,755 kronor 66 öre, sålunda 361,244 kronor 34 öre mindre än statskontoret beräknat. Enligt uppgifter från länsstyrelserna har innevarande år debiterats sådan skatt till belopp av 44,071,568 kronor 12 öre.

Med avseende å förevarande inkomstkälla är med visshet att emotse en betydande nedgång under år 1915 såsom följd av krigets rubbningar inom handel och industri. Här torde ock, såsom ovan antytts, en viss möjlighet finnas för beräkning av minskningen.

Förhållandet är nämligen, att Sveriges industri till vida övervägande del och dess handel i stor omfattning drivas av aktiebolag; och beträffande aktiebolagens inkomstbeskattning föreligger statistiskt material. I sjätte delen av de genom finansdepartementet utgivna finansstatistiska utredningarna förekomma tabeller, utvisande för år 1912, bland annat, uträknad inkomst- och förmögenhetsskatt särskilt för enskilda och med dem likställda personer och särskilt för inländska aktiebolag och solida-

riska bankbolag. Summan av uträknad inkomst- och förmögenhetsskatt för nämnda år utgjorde i runt tal 35,717,000 kronor, därav på inländska aktiebolag och solidariska bankbolag belöpte likaledes i runt tal 10,930,000 kronor eller omkring $\frac{11}{36}$. Såsom nyss nämnts har Eders Kungl. Maj:t beräknat inkomst- och förmögenhetsskatten i riksstaten för år 1915 till 42 miljoner kronor. $\frac{11}{36}$ härav utgör 12,833,326 kronor. Efter en jämn fördelning härav på årets tolv månader skulle på de fem sista komma omkring 5,350,000 kronor. I den del av sistnämnda belopp, som kan anses inflyta i skatt från bankaktiebolag och solidariska bankbolag, har man säkerligen icke anledning att beräkna någon väsentlig nedsättning. Detta förhållande torde berättiga till att nedsättningen av hela ifrågavarande post å 5,350,000 kronor icke beräknas till så högt belopp som eljest varit påkallat. Riksdagen har tänkt sig en nedsättning med 50 procent och därmed kommit till siffran 2,675,000 kronor.

Även skattebidragen från enskilda och med dem likställda skattskyldiga torde med säkerhet kunna väntas utvisa en icke oväsentlig minskning. Detta gäller såväl inkomst- som förmögenhetsskatten. Beträffande den senare förtjänar anmärkas, att, särskilt i den mån aktier ingå i förmögenheter, de senare komma att i nästa års taxering ingå med sänkta belopp på grund av aktiernas reducerade värden vid innevarande års slut. Däremot kunna årets aktieutdelningar, vilka i de flesta fall säkerligen varit både bestämda och verkställda vid krisens början, anses i stort sett icke röna någon påverkan av de rådande förhållandena och sålunda icke komma att verka till nedgång i inkomstskattens belopp.

Att åstadkomma en ens tillnärmelsevis riktig uppskattning av den minskning i bidragen från enskilda och med dem likställda skattskyldiga, som måste förutses, torde icke låta sig göra. Riksdagen har därför stannat vid följande beräkning.

Det belopp av över 44,000,000 kronor, varmed enligt vad ovan nämnts inkomst- och förmögenhetsskatten debiterats för innevarande år, skulle, med ett till 1,000,000 kronor beräknat avdrag för avkortningar och restitutioner, kunnat under normala förhållanden åberopas såsom stöd för en beräkning av inkomst- och förmögenhetsskatten för år 1915 till 43,000,000 kronor. Efter vad nyss anförts, torde den motsedda reduktionen av aktiebolagens skattebidrag, avrundat uppåt, kunna sättas till 2,700,000 kronor. Minskningen i övrigt har riksdagen ansett kunna upptagas till 1,800,000 kronor. Utgående från ovanstående belopp av 43,000,000 kronor, har riksdagen sålunda beräknat inkomst- och förmögenhetsskatten till 38,500,000 kronor.

Bevillning av fast egendom samt av inkomst. Statskontoret har anført, att denna bevillning — vilken i riksstaten för år 1914 är upptagen med 1,450,000 kronor — enligt från Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande inkomna uppgifter i taxeringslängderna för år 1913 debiterats med 1,715,463 kronor 17 öre, av vilket belopp, enligt erfarenheten från föregående år, omkring 120,000 kronor torde komma att avkortas. Vid sådant förhållande har statskontoret hemställt, att titeln i 1915 års riksstat måtte varda upptagen med 1,550,000 kronor, till vilket belopp i sådant fall även det å sjunde huvudtiteln anvisade extra ordinarie anslaget till »Bidrag till landsting och städer, som ej deltaga i landsting», finge upptagas.

I överensstämmelse härmed har denna inkomsttitel upptagits i förslaget till riksstat.

Enligt från statskontoret numera meddelad uppgift har för 1913 det debiterade beloppet uppgått till 1,717,528 kronor 21 öre och det influtna beloppet till 1,637,413 kronor 62 öre. Länsstyrelserna hava uppgivit, att för innevarande år debiterats bevillning till belopp av 1,799,559 kronor 95 öre, däruti emellertid bevillningen från Stockholms stad ingår med det år 1913 debiterade beloppet.

Riksdagen har upptagit bevillningen av fast egendom samt av inkomst för år 1915 till 1,550,000 kronor.

Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter. Statskontoret har härom anført:

»Under denna titel sammanfattas de särskilda avgifter, som enligt nådiga förordningen den 23 oktober 1908 erläggas av vissa handlande och handlexpediter samt för vissa offentliga föreställningar, varförutom hit även föras avgifter för rättigheter till skogsfång och kolningsfrihet på allmänningar.

De särskilda avgifter, som sålunda innefattas under ovanstående titel, hava enligt räkenskaperna uppdebiterats med:

	1910	1911	1912
För rättighet till skogsfång och kolningsfrihet på allmänningar	1,439 31	1,439 34	2,389 34
Av vissa handlande och handels-expediter	257,250 —	261,200 —	252,800 —
För vissa offentliga föreställningar ...	76,332 03	70,055 90	77,141 15
Summa	335,021 37	332,695 24	332,330 49

Då skattebeloppet för åren 1911 och 1912 visar någon nedgång, och då dessutom från och med den 1 januari 1914 kommer att träda i kraft en viss ändring i förordningen angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter (Sv. Förf.-saml. 1913 nr 212), vilken ändring åtminstone i någon mån kan verka sänkande på denna bevilling, torde försiktigheten kräva, att inkomstiteln i 1915 års riksstat icke upptages till högre belopp än för år 1914 eller 300,000 kronor.»

Med detta belopp har denna inkomstitel ock ingått i förevarande förslag till riksstat.

Från statskontoret har inhämtats, att ifrågavarande inkomst under år 1913 debiterats med 341,766 kronor 77 öre och efter restitutioner influtit med 341,512 kronor 37 öre.

Riksdagen har beräknat bevillningsavgifterna för särskilda förmåner och rättigheter för år 1915 till 300,000 kronor.

Stämpelmedel. Debiterade stämpelmedel, inberäknat arvsskatt, utgjorde:

år 1908	kronor	13,569,483: —
» 1909	»	11,696,288: —
» 1910	»	15,567,026: —
» 1911	»	17,763,683: —
» 1912	»	17,431,457: —
eller i medeltal för dessa fem år	»	15,205,587: —
samt år 1913	»	18,656,708: —

Enligt i finansdepartementet utarbetade uppgifter för åren 1909—1912 å beloppet av de stämplor, som använts till nedannämnda handlingar, har detta belopp utgjort:

	1909	1910	1911	1912
Handlingar till lagfartsprotokoll	3,414,602 ¹⁰	3,751,348 —	3,386,545 ⁵⁰	3,491,173 ¹⁰
Handlingar till in-teckningsprotokoll.....	644,382 ⁰⁵	750,212 ⁵⁰	652,979 ⁶⁰	691,753 ⁸⁰
Handlingar till äkten-skapsförordsprotokoll .	7,895 —	8,415 —	8,765 —	9,520 —
Handlingar till boupp-teckningsprotokoll:				
Bouppteckningar	3,253,393 ³⁵	4,322,384 ⁸⁰	7,053,943 ¹⁰	5,392,652 ⁴⁰
Testamenten, till vilka hänsyn ej tagits vid boupp-teckningens stäm-pelbeläggning	135 —	1,197 —	1,520 ⁸⁰	680 ⁶⁰
Morgongåvobrev.....	1 ⁵⁰	52 —	47 ⁷⁵	659 ⁷⁵
Avhandlingar om lösöre-köp	16,548 ⁶⁰	13,945 ²⁰	13,895 ⁵⁰	13,530 ⁶⁰
Summa kronor	7,336,957 ⁶⁰	8,847,554 ⁵⁰	11,117,697 ²⁵	9,599,970 ²⁵

Stämpelavgiften för spelkort, som utgör 50 öre för varje kortlek, har inbragt:

år 1908	kronor	152,063: —
» 1909	»	159,810: 50
» 1910	»	169,551: —
» 1911	»	171,102: —
» 1912	»	172,078: —
samt år 1913	»	182,876: 50

Enligt nådiga förordningen den 15 augusti 1913 (Sv. Förf.-saml. nr 191) har från och med den 1 september 1913 en ändring i gällande förordning angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper trätt i kraft, varigenom nämnda avgift vid köp av aktier och banklotter höjts med 50 procent. Försäljningsbeloppet för ifrå-gavarande slag av stämplat har, på sätt statskontoret uppgivit, enligt riks-huvudboken utgjort:

år 1909	kronor	418,512: 70
» 1910	»	580,840: 85
» 1911	»	838,597: 55
» 1912	»	1,518,466: 10
samt år 1913	»	1,181,282: 71

Statskontoret, som approximativt beräknat försäljningen under år 1913 till 1,198,339 kronor 60 öre, varav 106,000 kronor ansåges motsvara den höjning, som inträtt efter den 1 september, framhåller, att följaktligen 1,092,339 kronor 60 öre utgjorde det belopp, som kunde vid en approximativ beräkning antagas angiva den inkomst å överlåtelsestämplar, som under år 1913 skulle hava kommit statsverket till godo, om ingen ändring skett i förordningen angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper.

Med erinran att sedan år 1909 denna inkomst således kunde beräknas hava vuxit med 673,826 kronor 90 öre eller i medeltal per år ungefär 168,000 kronor, har dock statskontoret funnit, att, på grund av den matta stämning, som för det dåvarande vore rådande å fondmarknaden, det vore försiktigast att vid framtidsberäkningar avrunda nyssnämnda sifferbelopp nedåt till ungefär 150,000 kronor och antaga för år 1915 en inkomst å överlåtelsestämplar:

enligt äldre bestämmelser	kronor	1,400,000: —
enligt 1913 vidtagen ändring i gällande förordning	»	700,000: —
	Summa kronor	2,100,000: —.

Vidare har statskontoret i fråga om förevarande inkomstittel uttalat, att den i stämpelmedelsinkomsten ingående arvsskatten kunde anses i ovanberörda, inom finansdepartementet upprättade statistik representeras av de för bouppteckningar och testamenten angivna belopp eller

för år 1909	kronor	3,253,528: —
» » 1910	»	4,323,582: —
» » 1911	»	7,055,464: —
» » 1912	»	5,393,333: —.

»Emellertid äro», säger statskontoret, »icke alla dessa sifferbelopp med varandra jämförliga. Genom nådiga förordningen den 23 april 1910 (Sv. Förf.-saml. nr 33), vilken trätt i kraft den 1 maj samma år, har en höjning av arvsskatten ägt rum, vilken beräknades medföra en ökad stämpeluppbörd med omkring 2,700,000 kronor om året. Beräknas

med ledning härav de belopp, vartill arvsskatten skulle hava uppgått, om nämnda höjning icke ägt rum, finner man

för år 1909	kronor	3,253,528: —
» » 1910	»	2,523,582: —
» » 1911	»	4,355,464: —
» » 1912	»	2,693,333: —.»

Statskontoret har erinrat, att dessa siffror icke kunde anses antyda någon stegringstendens, vadan man för år 1915 borde räkna med deras medeltal, ökat med förenämnda 2,700,000 kronor, eller i runt tal 6,000,000 kronor.

Efter denna särskilda beräkning angående överlåtelsestämplar och arvsskatt har statskontoret övergått till övriga stämpelmedel. Dessa utgjorde:

år 1909	kronor	8,024,247: —
» 1910	»	10,662,603: —
» 1911	»	9,869,621: —
» 1912	»	10,519,658: —.

För år 1915 anser statskontoret ifrågavarande stämpeluppbörd kunna beräknas till ..... kronor 10,000,000: —
 Läggas härtill för överlåtelsestämplar ..... » 2,100,000: —
 och för arvsskatt ..... » 6,000,000: —
 erhålles enligt statskontorets beräkning ..... kronor 18,100,000: —
 eller i runt tal 18,000,000 kronor.

Statskontoret föreslår således, att i riksstaten för år 1915 må med 18,000,000 kronor upptagas stämpelmedel (därav beräknad arvsskatt 6,000,000 kronor).

I sitt anförande till statsrådsprotokollet den 14 januari 1914 har dåvarande departementschefen i detta ämne erinrat, att i 1914 års riksstat stämpelmedlen hade upptagits till 17,550,000 kronor, varav 7,000,000 kronor beräknats utgöra arvsskatt, och har departementschefen vidare yttrat:

»Mot de av statskontoret beräknade beloppen för arvsskatt och 'övriga stämpelmedel' har jag intet att anmärka. Däremot finner jag uppskattningen för överlåtelsestämplar vara väl hög. Utgår man därifrån, att, på sätt statskontoret beräknat, avkastningen av sistnämnda stämpelskatt under år 1913 utgjort omkring 1,100,000 kronor, varvid

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 14 saml. 96 häft. (Nr 282.) 2

den från och med den 1 september 1913 tillämpade förhöjningen av skattesatsen med 50 procent lämnats ur räkningen, så torde man, då det synes vara försiktigast att icke räkna med någon starkare ökning av utbytet av denna skatt under de närmaste åren, icke böra uppskatta inkomsten för år 1915 av stämpelskatten i fråga till högre belopp än — skatteförhöjningen oräknad — 1,200,000 kronor och med iakttagande av denna förhöjning 1,800,000 kronor.

Jag anser sålunda, att stämpelmedlen böra för år 1915 beräknas till 17,800,000 kronor, därav arvsskatt 6,000,000 kronor.»

Sistnämnda beräkning har ock följts i den nu föreslagna riksstaten.

Utöver ovannämnda siffror har numera inhämtats, att under januari—juli månader innevarande år influtit i

stämpel vid köp och byte av fondpapper	kronor	449,976: 72
stämpelavgift för spelkort	»	87,711: —
övriga stämpelmedel (inberäknat arvsskatt)	»	10,186,932: 97
eller således tillhopa	»	10,724,620: 69

Hade man kunnat räkna med att stämpelmedlen under var och en av årets återstående månader komme att inflyta med samma belopp, som i medeltal belöper på en var av de gångna månaderna, skulle man kunnat räkna med en årsinkomst för innevarande år av 18,385,000 kronor.

Genom de av innevarande riksdag beslutade nya grunderna för beskattning av gåva torde någon inkomstökning vara att påräkna. Ehuru en så oberäknelig faktor icke synes böra få inverka på beräkningen av förevarande inkomsttitel, erbjuder den dock i sin mån ett stöd för den gjorda uppskattningen.

Riksdagen har upptagit stämpelmedlen, därav beräknad arvsskatt 6,000,000 kronor, för år 1915 till 17,800,000 kronor.

Lastpenningar. Lastpenningarna, som för första gången såsom självständig skattetitel förekomma i 1914 års riksstat, upptagas där till 700,000 kronor.

Enligt rikshuvudboken utgjorde de

år 1908	kronor	689,739: —
» 1909	»	668,977: —
» 1910	»	703,793: —
» 1911	»	705,975: —
» 1912	»	751,318: —
eller i medeltal för dessa fem år ...	»	703,960: —
samt år 1913	»	815,353: —

Statskontoret har påpekat den utpräglade stegringstendensen, som under förstnämnda fem år i medeltal uppginge till 15,395 kronor om året, men tillika erinrat, att de årliga inkomstbeloppen finge minskas med beloppet av restitutioner, som beträffande berörda fem år ansåges uppgå till högst omkring 3,000 kronor årligen.

För år 1915 anser statskontoret denna skattetitel kunna i riksstaten upptagas med ett belopp av 775,000 kronor.

Med detta belopp hava lastpenningarna också fått ingå i föreliggande statförslag, och har riksdagen, som jämväl inhämtat, att de under januari—juli månader innevarande år belöpt sig till 473,390 kronor, intet att mot förslaget invända, utan har riksdagen beräknat lastpenningarna för år 1915 till 775,000 kronor.

Tullmedlen. Tullmedlen, för år 1914 beräknade till 63,000,000 kronor, hava enligt räkenskaperna influtit med

år 1908	kronor	56,535,182: —
» 1909	»	57,826,423: —
» 1910	»	60,163,662: —
» 1911	»	59,841,290: —
» 1912	»	63,575,495: —
eller i medeltal för dessa fem år	»	59,588,410: —
samt år 1913	»	68,902,225: —

Ovanstående belopp motsvara nettouppbörderna. Avdragna äro ej blott lastpenningarna, utan ock avkortningar och restitutioner.

Statskontoret har angående tulluppbörden anfört, bland annat, följande:

»För januari—november innevarande år hava, enligt meddelanden från generaltullstyrelsen, de debiterade tullmedlen utgjort 65,389,587 kronor 8 öre och skulle, därest uppbörden för innevarande månad bleve lika med den för december månad nästlidet år eller 5,821,993 kronor 35 öre, för år 1913 uppgå till 71,211,580 kronor 43 öre. Det bör erinras, att detta belopp, för att bliva jämförbart med de här ovan för föregående år angivna, måste minskas med det belopp, som kan beräknas för lastpenningar samt för avkortningar och restitutioner. Efter sådant avdrag torde tullmedlen, netto, för innevarande år belöpa sig till ungefär 68,400,000 kronor.

Tulluppbörden utgjorde	År 1912	Ar 1913	Minskning	Ökning
Under januari	3,793,246 ³⁰	4,975,792 ¹⁶	—	1,182,545 ⁸⁶
> februari	4,040,133 ⁶²	4,851,313 ¹⁶	—	811,179 ⁶⁴
> mars	4,955,309 ⁵⁸	5,491,605 ³³	—	536,295 ⁷⁵
> april	5,006,725 ¹⁸	6,665,336 ²⁸	—	1,658,611 ¹⁰
> maj	5,559,960 ³²	5,981,375 ⁵⁶	—	421,415 ²⁴
> juni	4,733,782 ⁵²	5,142,646 ¹²	—	408,863 ⁶⁰
> juli	4,852,212 ³²	5,602,435 ⁶⁸	—	750,223 ³⁶
> augusti	5,877,425 ⁵³	5,777,685 ⁴⁵	99,740 ⁰⁸	—
> september	6,606,161 ⁵⁴	6,619,743 ⁹²	—	13,582 ³⁸
> oktober	7,282,419 ³⁵	7,409,721 ³⁹	—	127,302 ⁰⁴
> november	7,440,126 ⁵³	6,871,932 ⁰³	568,194 ⁵⁵	—
> december	5,821,993 ³⁵	—	—	—

Såsom synes, har denna skattetitel sedan år 1911 ökats högst betydligt. Siffrorna för de sista månaderna i ovanstående tabell giva dock anledning förmoda, att kulmen redan uppnåtts. Vid sådant förhållande och med hänsyn jämväl till de innevarande år vidtagna ändringar i tulltaxan, genom vilka tullfrihet för oskalat ris införts och sirapstullen nedsatts (Sv. Förf.-saml. nr 216), anser sig statskontoret böra hemställa, att tullmedlen i 1915 års riksstat upptagas till 67,000,000 kronor.»

Enligt statsrådsprotokollet över finansärenden den 14 januari 1914 yttrade departementschefen beträffande tullmedlen:

»Statskontoret hemställer, att samma medel i 1915 års riksstat upptagas till 67,000,000 kronor. Härvid har statskontoret utgått, bland annat, därifrån, att de debiterade tullmedlen, inklusive lastpenningarna, skulle för år 1913 uppgå till 71,211,580 kronor 43 öre, vilket belopp erhållits genom att till den kända uppbörden för månaderna januari—november lägga en beräknad uppbörd för december månad. Enligt mig från tullverket tillhandakommen uppgift utgör det numera för hela år 1913 kända beloppet av debiterade tullmedel jämte lastpenningar 71,360,855 kronor 62 öre. Det torde i detta sammanhang böra anmärkas, att i sistnämnda summa ingår ett belopp av ungefär 1,000,000 kronor, utgörande statsverkets inkomst under år 1913 av dels den från och med år 1914 avskaffade tullen å oskalat ris, dels ock så stor del av tullarna å risgryn och sirap som den, varmed dessa från och med innevarande års början nedsatts.

För att erhålla en siffra att lägga till grund för beräkningen av det belopp, varmed tullmedlen böra i riksstaten uppföras, har statskontoret vidare minskat beloppet för den debiterade tulluppbörden med dels däri ingående lastpenningar, dels ock avkortningar och restitutioner.

Bland avkortningarna ingå, bland annat, tullverkets utgifter för beslagarandelar, tullstatens enskilda pensionsinrättnings andelar av böter samt tulltjänstemans andelar av ersättning för vissa tjänstförrättningar. Då jag av skäl, som jag kommer att närmare utveckla vid behandlingen av tullverkets utgiftsstat, anser det vara riktigare, att nyssnämnda utgiftsposter passera riksstaten, ämnar jag föreslå, att för deras mötande uppföres ett anslag på tullverkets omkostnadsstat. Utgifterna i fråga böra alltså enligt min mening icke frånräknas tullmedlen före deras upptagande som inkomst i rikshuvudboken. Vid sådant förhållande och då berörda anslag i anslutning till utgifternas kända medeltal för senaste år torde böra upptagas med 500,000 kronor, bör i mitt förslag till beräkning av inkomst av tullmedlen för år 1915 ingå motsvarande belopp.

Enär jag anser den av statskontoret gjorda beräkningen av tullmedlen för nästkommande år riktig i enlighet med det av statskontoret använda beräkningssättet, hemställer jag, att det av statskontoret förordade beloppet, 67,000,000 kronor, ökat med av mig angivna 500,000 kronor, måtte uppföras i 1915 års riksstat, i vilken tullmedlen sålunda skulle ingå med 67,500,000 kronor.»

Med sistnämnda belopp hava tullmedlen också uppförts i förevarande förslag till riksstat.

Det har numera upplysts, att i tullmedel under januari—juli månader innevarande år influtit 39,525,737 kronor 49 öre.

Med anledning därav att den i förslaget till riksstat beräknade inkomsten av statens tobaksmonopol 6,000,000 kronor icke med säkerhet kunde väntas ens till någon del inflyta under år 1915, har riksdagen numera beslutat höjningar i tullsatserna å tobak, vilka höjningar enligt importsiffrorna för åren 1909—1913 skulle bereda en ökad statsinkomst av 6,346,200 kronor. Då de höjda tobakspriserna kunna tänkas i någon mån minska konsumtionen, torde beloppet vid inkomstberäkningen försiktigtvis icke böra sättas högre än till 6,000,000 kronor. Med sistnämnda summa böra således de av Eders Kungl. Maj:t beräknade tullinkomsterna ökas.

Riksdagen har sålunda beräknat tullmedlen för år 1915 till 73,500,000 kronor.

Sockerskatten. Statskontoret har angående sockerskatten, med erinran att den i budgeten ingår med det debiterade beloppet efter avdrag för avkortningar, anfört följande:

»Enligt den av 1905 års lagtima riksdag antagna beskattning av socker skulle för allt socker, som efter den 1 september 1906 inom riket tillverkades eller dit infördes, vid sockrets utlämnande till fritt bruk erläggas en skatt med 13 öre för kilogram. För socker, som till riket infördes, skulle därjämte erläggas tull enligt tulltaxan. 1908 års riksdag höjde emellertid skattesatsen för åren 1909—1911 till 15 öre, för år 1912 till 15 1/2 öre och för tiden därefter till 16 öre för kilogram.

Enligt verkställda beräkningar utgjorde den årliga sockerkonsumtionen i riket:

år 1901—1902	råsocker	.....	106,004	ton
» 1902—1903	»	.....	107,681	»
» 1903—1904	»	.....	110,824	»
» 1904—1905	»	.....	108,530	»
» 1905—1906	»	.....	118,494	»
» 1907	raffinad	.....	117,525	»
» 1908	»	.....	116,686	»
» 1909	»	.....	99,726	»
» 1910	»	.....	116,826	»
» 1911	»	.....	124,592	»
» 1912	»	.....	126,504	»

eller för 6-års-perioden 1907—1912 i medeltal 116,976 ton med en årlig medelökning av 1,795.8 ton.

Skatten, som i 1911 och 1912 års riksstater uppfördes med ett belopp av 19,000,000 kronor, upptogs, efter beräkning av samma sockerkonsumtion som under år 1911, på grund av den höjda skattesatsen i 1913 och 1914 årens riksstater, till 20,000,000 kronor.

Under januari—november innevarande år hava till fritt bruk utlämnats 120,993,984.5 kilogram. Om under innevarande månad utlämnas lika mycket som under december månad nästlidet år eller 10,330,901.8 kilogram, skulle sammanlagda kvantiteten av till fritt bruk under år 1913 utlämnat socker uppgå till 131,324,886.3 kilogram.

Den i länen debiterade skatten har, enligt meddelande från kontrollstyrelsen, intill nästlidne månads slut utgjort 19,090,704 kronor 80 öre. Förutsatt att under innevarande månad skatten skulle debiteras med lika stort belopp som under samma månad nästlidet år eller 1,582,404 kronor 30 öre, skulle årets uppbörd kunna beräknas till 20,673,109 kronor 10 öre.

Genom tullverket har enligt meddelande från generaltullstyrelsen under januari—november månader innevarande år debiterats sockerskatt med 328,901 kronor 93 öre. Om motsvarande uppbörd under innevarande månad blir lika stor som under december 1912 eller 41,588 kronor 37 öre, kommer den genom tullverket debiterade sockerskatten för hela året att uppgå till 370,490 kronor 30 öre. Läggas detta belopp till det ovan anförda, finner man, att totaluppbörden å ifrågavarande skattetitel kan för innevarande år beräknas till 21,043,599 kronor 40 öre.

På grund av den stegring i konsumtionen, som ännu synes fortgå och i sin mån torde främjas av den genom nådiga kungörelsen den 12 sistlidne september (Sv. Förf.-saml. nr 216) gjorda nedsättning i tullen för socker, torde sockerskatten kunna i 1915 års riksstat upptagas med ett till 21,500,000 kronor förhöjt belopp.»

Förslaget till riksstat upptager jämväl det sålunda förhöjda beloppet.

Riksdagen har erhållit kännedom om, att sockerskatt under år 1913 debiterats med 20,893,901 kronor 90 öre och influtit med 20,891,057 kronor 59 öre samt under januari—juli månader innevarande år debiterats med 11,994,741 kronor. Det kan här förtjäna anmärkas, att sockerskatten åtminstone åren 1911—1913 influtit med icke oväsentligt högre belopp under det senare halvåret än under det förra.

I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen beräknat sockerskatten för år 1915 till 21,500,000 kronor.

Brännvinstillverkningskatt. Statskontoret har uppgivit, att brännvinstillverkningen i riket utgjort:

år 1908	liter 40,519,377
» 1909	» 40,355,244
» 1910	» 39,221,751
» 1911	» 36,797,482
» 1912	» 41,744,395

eller i medeltal för dessa fem år 39,727,650 liter.

Medeltalet för femårsperioden 1907—1911 utgjorde 39,642,011 liter.

Enligt vad från kontrollstyrelsen inhämtats, har tillverkningen under år 1913 uppgått till 45,244,044 liter och under januari—juli månader innevarande år till 22,253,616 liter.

Beträffande tillverkningskatten meddelar statskontoret följande översikt över femårsperioden 1908—1912:

	Influten skatt	Restitution för		Statsverket behållet
		denaturerat brännvin	för högt erlagd skatt	
år 1908	24,458,555	3,078,698	18,242	21,361,615
» 1909	22,486,704	3,317,840	5,844	19,163,020
» 1910	24,413,892	2,770,082	11,307	21,632,503
» 1911	24,410,473	2,548,402	5,875	21,856,196
» 1912	24,211,832	1,564,208	1,558	22,646,066

Enligt inhämtade upplysningar belöpte sig år 1913 skatten till 23,791,111 kronor och utgjorde, efter avdrag för restitutioner, det statsverket behållna beloppet 22,619,357 kronor. Under januari—juli månader i år hava influtit 9,832,490 kronor.

Ifrågavarande statsinkomst har i medeltal för åren 1910—1912 uppgått till 22,044,902 kronor.

Statskontoret, som approximativt beräknat 1913 års inkomst till 24,387,637 kronor 30 öre, har erinrat, att siffrorna för 1912 och 1913 kunde berättiga till att i 1915 års riksstat höja beräkningen av denna skatttitel från det för 1913 och 1914 beräknade beloppet 21,300,000 kronor till 22,500,000 kronor, men med hänsyn till de i rikets större städer pågående åtgärder för reglering av brännvinsförsäljningen funne statskontoret icke skäligt att föreslå någon höjning av det för 1914 beräknade beloppet 21,300,000 kronor.

Sistnämnda belopp har ock ingått i föreliggande förslag till riksstat.

Riksdagen har ansett hänsynen till den av statskontoret omförmälda regleringen av brännvinsförsäljningen böra, icke minst sedan denna reglering vunnit stöd i vissa på Eders Kungl. Maj:ts förslag av innevarande riksdag genomförda ändringar i gällande brännvinsförsäljningsförordning, föranleda nedsättning av det av statskontoret och Eders Kungl. Maj:t för förevarande inkomsttitel beräknade beloppet, detta alldeles oavsett den inverkan, som rubbningarna på det ekonomiska området kunna antagas utöva. Riksdagen har i sådant hänseende ansett en nedsättning med 1,300,000 kronor vara påkallad och har sålunda beräknat brännvinstillverkningskatten för år 1915 till 20,000,000 kronor.

Punschskatten. Denna skatt, vilken utgår med 60 öre för varje liter punsch, som utlämnas till försäljning, uppfördes i 1904—1906 årens riksstater med 1,300,000 kronor. Efter det vid 1906 års riksdag

en särskild stämpelavgift till enahanda belopp som för punsch stadgats även för arrak och rom, höjdes beräkningen för år 1907 till 1,500,000 kronor, med vilket belopp titeln sedermera varit i 1909—1912 årens riksstat uppförd. På grund av inkomsttitelns jämna stegring föreslog statskontoret i sina den 13 december 1911 och den 13 december 1912 avgivna underdåniga utlåtanden angående inkomstberäkning för åren respektive 1913 och 1914, att titeln måtte upptagas med förhöjda belopp respektive 1,700,000 och 1,800,000 kronor, vilka förslag blevo av Eders Kungl. Maj:t och riksdagen bifallna.

Skatten inflöt

år 1910 med	kronor	1,693,655: —
» 1911 »	»	1,743,532: —
» 1912 »	»	1,838,119: —
samt 1913 med	»	1,956,992: —

Statskontoret, som approximativt beräknat sistnämnda års skatt till 1,901,443 kronor 3 öre, har, i betraktande av skattens stigande tendens, ansett densamma utan fara kunna i 1915 års riksstat beräknas till samma belopp som för 1914 eller 1,800,000 kronor.

Denna beräkning har ock följts i förevarande förslag till riksstat.

Riksdagen, som inhämtat, att under januari—juli månader innevarande år i punschskatt influtit 1,204,677 kronor, har upptagit stämpelavgiften för försäljning av punsch, arrak och rom för år 1915 till 1,800,000 kronor.

Maltskatten. Å denna skattetitel har

	influtit	avkortats eller restituerats	Åt statsverket behållits
	kronor	kronor	kronor
år 1910	5,369,027	214,899	5,154,128
» 1911	5,289,219	229,797	5,059,422
» 1912	5,168,853	255,769	4,913,084
» 1913	5,510,820	273,953	5,236,866

Statskontoret, som approximativt beräknat 1913 års uppbörd till 5,492,591 kronor 33 öre, har i anslutning härtill framhållit:

»Enligt uppgifter, inkomna från Eders Kungl. Maj:ts befallnings-
Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 14 saml. 96 häft. (Nr 282.) 3

havande i länen, har emellertid skattebeloppet för den malt, som under tillverkningsåret 1 oktober 1912—30 september 1913 använts till svagdricka, för vilken skatt tillverkarna, enligt 8 § 1 mom. i Eders Kungl. Maj:ts nådiga förordning angående tillverkning och beskattning av malt-drycker den 7 augusti 1907, sådan samma paragraf lyder enligt nådiga förordningen den 20 augusti 1909, äga att erhålla restitution, uppgått till sammanlagt 265,638 kronor 9 öre. Om från ovannämnda 5,492,591 kronor 33 öre drages restitutionssumman 265,638 kronor 9 öre, uppkommer det belopp av 5,226,953 kronor 24 öre, vartill maltskatten kan beräknas uppgå för år 1913.»

Och har statskontoret hemställt, att ifrågavarande skattetitel må i riksstaten för år 1915 beräknas till 5,000,000 kronor.

Så har ävenledes skett.

Riksdagen, som inhämtat, att under januari—juli innevarande år influtit 3,573,085 kronor, har beräknat maltskatten för år 1915 till 5,000,000 kronor.

Brännvinsförsäljningsmedel. Sist bland »tullar och acciser» har statskontoret uppfört brännvinsförsäljningsmedel, som numera tillfalla statsverket.

Dessa medel uppgingo till

år 1910	kronor 16,831,708: 43
» 1911	» 19,051,380: 15
» 1912	» 19,426,838: 40
eller i medeltal för dessa tre år	» 18,436,642: 33

Statskontoret har föreslagit denna titels upptagande till 19,000,000 kronor, med vilket belopp den ock ingått i den föreslagna riksstaten.

Riksdagen har inhämtat, att ifrågavarande medel under år 1913 belöpt sig till 15,610,112 kronor.

Till detta belopp bör emellertid, för att detsamma skall bliva fullt jämförbart med angivna beloppen för 1910—1912, läggas i runt tal 3,884,000 kronor, motsvarande vad brännvinsförsäljningsbolagen, enligt från kontrollstyrelsen meddelad upplysning, jämlikt föreskriften i kungörelsen den 19 december 1913 2 § reserverat för bestridande av utskylder för tidigare år än 1914.

Av enahanda skäl, som föranlett riksdagen att besluta nedsättning av brännvinstillverkningskattens beräknade belopp, har riksdagen funnit nedsättning även här böra vidtagas. Av ifrågavarande bägge nedsättningar bör givetvis föranledas en motsvarande minskning av den i

förslaget till riksstat under *utgifter för kapitalökning* uppförda avsättningen till statsverkets fond av rusdrycksmedel.

Riksdagen har sålunda upptagit brännvinsförsäljningsmedlen för år 1915 till 18,300,000 kronor.

Med beräkning på angivet sätt av ovan behandlade beviljningar och sedan inkomstiteln mantalspenningar i riksstaten uppförts med det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna beloppet, 850,000 kronor, uppgår totalsumman under rubriken A. Egentliga statsinkomster, I. Skatter, i den av riksdagen beslutade riksstaten till 199,875,000 kronor.

Postmedlen. I Eders Kungl. Maj:ts förslag till riksstat för år 1915 återfinnas, liksom i riksstaten för innevarande år, postverkets inkomster under rubriken B. Inkomster av statens produktiva fonder, I. Statens affärsverksamhet. Under nämnda rubrik har såsom inkomstsiffra utförts *överskottet* mellan postverkets bruttoinkomster och driftkostnad, och postmedlen upptagas alltså numera i riksstaten till beräknad *nettoinkomst* och icke, såsom före år 1912 varit fallet, till beräknad *bruttoinkomst*.

1914 års inkomststat upptog följande siffror:

inkomster, <i>beviljning</i>	27,308,000 kronor
driftkostnader	24,308,000 »
överskott	3,000,000 kronor.

Statskontoret har i sin skrivelse den 11 december 1913 på grundval av utav generalpoststyrelsen i skrivelse den 25 september samma år verkställda beräkningar och i enlighet med inhämtade upplysningar gjort följande beräkning rörande postverket för år 1915:

inkomster	28,150,000 kronor
driftkostnader	24,690,000 »
överskott	3,460,000 kronor.

Sedermera har i underdånig skrivelse den 1 maj 1914 generalpoststyrelsen på förekommen anledning meddelat, att, såvitt med ledning av förhållandena under innevarande år hittills kunde bedömas, överskottet av postverkets rörelse för år 1915, därest oförutsedda händelser icke inträffade, syntes kunna beräknas till omkring 540,000 kronor mer, än som upptagits i generalpoststyrelsens förslag till postverkets stat för drift-

kostnaderna för samma år, 3,460,000 kronor, eller således till 4,000,000 kronor.

Sedan statskontoret i yttrande den 11 maj 1914 lämnat generalpoststyrelsens beräkningar utan erinran, har vid ärendets föredragning i statsrådet den 14 maj 1914 chefen för finansdepartementet, efter samråd med chefen för civildepartementet, hemställt, att disponibla medel från postverket för år 1915 måtte få beräknas till 4,000,000 kronor.

Med detta belopp ingå dessa medel ock i den nu föreslagna riksstaten.

Enligt från generalpoststyrelsen meddelad upplysning utvisar postverkets huvudbok för år 1913:

inkomster	25,707,140: 96 kronor
driftkostnader	21,474,095: 42 »
överskott	4,233,045: 54 kronor.

Riksdagen har beräknat för statsverket disponibelt överskott från postverket för år 1915 till 4,000,000 kronor.

Stockholm den 23 september 1914.

Med undersåtlig vördnad.